

Jubileumconcert tgv. het 150-jarig bestaan van het Toonkunstkoor Alkmaar op 31 mei 2024 met muziek van Rachmaninov, Mendelssohn, Rutter, Poulenc en Dvořák.

Met Philharmonia Amsterdam en solisten: Hanneke de Wit en Nanco de Vries, bariton.
Algehele leiding: Marcel Joosen

150 jaar Toonkunstkoor Alkmaar gevierd met een fantastisch Jubileumconcert!

Het Toonkunstkoor Alkmaar bestaat 150 jaar in 2024. Het koor vierde dit jubileum op 31 mei 2024 met een geweldig concert. Al 150 jaar is Toonkunst Alkmaar een ster aan het muzikale firmament van de Kaasstad. Het koor verzorgt tweemaal per jaar een concert op hoogstaand niveau waarbij het bekende en minder bekende meesterwerken uit de klassieke muziek uitvoert. Ook zingt het regelmatig met groot elan werken van hedendaagse componisten. Het Toonkunstkoor Alkmaar heeft door zijn prachtige concerten een trouw publiek verworven, dat ook op 31 mei jl. blijk gaf van grote waardering en enthousiasme voor de prestaties van het koor. Het Jubileumconcert werd op voortreffelijke wijze geleid door Marcel Joosen, de vaste dirigent van Toonkunst Alkmaar sinds 2004.

Toonkunst Alkmaar liet in de Grote-of St. Laurenskerk in Alkmaar in vijf muziekstukken horen dat het uit een geweldige groep zangers bestaat. Die leverden vrijdag 31 mei een topprestatie. Het koor opende het concert met een stuk van Rachmaninov.

1. Bogoroditse Devo: Weesgegroet Maria.

Bogoroditse Devo is het zesde deel uit de beroemde Vespers, opus 37, van Sergei Rachmaninov. Hij componeerde deze muziek voor a-capellekoor voor de Paaswake, zoals die gevierd wordt in de Russische Orthodoxe Kerk. Het werk bestaat uit 15 delen. Toonkunst Alkmaar zong Bogoroditse Devo, van achter de koorhekken van de Grote kerk. Dat was een prachtig begin van de avond. Opeens klonk achter in de kerk wonderschoon gezang. Het koor realiseerde in de zachte passages van deze compositie een klank van een onaardse schoonheid. Er werd in het hele stuk prachtig gezongen. De bassen, zo heel belangrijk in de Russisch-orthodoxe kerkmuziek, zorgden voor een prachtig fluwelen fundament. Zoals Toonkunst Alkmaar dit Bogoroditse Devo zong op 31 mei, doet verlangen naar een uitvoering door dit koor van de complete Vespers van Rachmaninov,

Openingswoord van de voorzitter

Na het openingsstuk heette Hanneke Abrahamse, voorzitter van het bestuur van het Toonkunstkoor Alkmaar, het talrijke publiek welkom op het Jubileumconcert voor het 150-jarig bestaan van het Koor. Hanneke schetste in het kort de ontstaansgeschiedenis van Toonkunst Alkmaar en hoe het koor de afgelopen 150 jaar had doorgemaakt. Haar informatieve speech benadrukte de bijzonderheid van het concert.

2. Verleih uns Frieden (Geef ons genadig vrede)

Na Hannekes speech ging het concert verder met een gedragen uitvoering van de Cantate Verleih uns Frieden van Felix Mendelssohn-Bartholdy. Philharmonia Amsterdam begeleidde op fraaie wijze. Mendelssohn componeerde het stuk in 1831, als vijfde van zijn Acht Koorcantates. Robert Schumann achtte het van wereldklasse. Heel bijzonder was dat Toonkunst deze cantate ook zong op zijn eerste concert op 12 januari 1875. Zo verbond het koor 150 jaar Alkmaarse muziekgeschiedenis. Na Verleih uns Frieden klonk een stuk van een hedendaagse componist:

3. Magnificat

Toonkunst Alkmaar voert regelmatig ook werken uit van hedendaagse componisten. Zo stond het Magnificat van de Engelse componist John Rutter (1945) als derde werk op het programma op 31 mei. De componist heeft veel geschreven voor koor. Hij is sinds 1981 dirigent van het Engelse top koor The Cambridge Singers. Rutter kent de mogelijkheden van de menselijke stem door en door. Hij

stelt grote eisen aan de uitvoerders van zijn Magnificat. Toonkunst bleek hiertegen opgewassen. Het zong het werk ook al eens met groot succes in 2019. Ook toen zong Hanneke de Wit de solo's. Haar kristalheldere sopraanstem is heel geschikt voor dit Magnificat. Het werk kent vele stilistische facetten tot en met Latijns-Amerikaanse ritmes aan toe. Er zijn vaak grote uitbarstingen van het volbezette orkest waarin de zangers in het orkestraal geweld hun inzet moeten vinden. Maar er zijn ook hele zachte passage als in het ingelaste deel Of a Rose, a lovely Rose, een 15de-eeuws Marialied. Dit onderdeel werd bijzonder mooi gezongen door het koor. Het voorlaatste deel Esurientes lukte ook wonderschoon met een prachtige balans tussen solosopraan, koor en orkest. Het zevende en laatste deel Gloria Patri begon ook fors. Hanneke zong ook hier haar solo heel fraai. Het koor hield ook in dit laatste stuk van dit heel veeleisende Magnificat goed koers. Tot de laatste noot klonk het fris; een grote prestatie! Na het Magnificat volgde de pauze. Na de pauze werd het concert voortgezet met het Gloria van Poulenc.

4. Gloria

Francis Poulenc (1899-1963) wordt wel de monnik-kwajongen onder de twintigste-eeuwse componisten genoemd. Hij schuwt niet ernstige passages te doorkruisen met nogal opgewekte ritmes. Dat doet hij ook in zijn Gloria uit 1959. Het Toonkunstkoor Alkmaar heeft dit aansprekende stuk al eerder opgevoerd. Het klonk ook fantastisch op het jubileumconcert. Poulencs Gloria kent in zijn zes onderdelen emoties van geestdrift, blijdschap en bezinning. Toonkunst liet al deze aspecten in een innige samenwerking met dirigent, sopraansoliste en orkest horen. Het was uitermate geconcentreerd. De zangers van het koor wisten wat ze zongen. Ze zongen beziel. Het voorlaatste deel Domine Deus, Agnus Dei was werkelijk wonderschoon. Na dit heel geslaagde Gloria volgde als laatste werk van het concert het Te Deum van Dvořák.

5. Te Deum

Antonin Dvořák's Te Deum is een cantate voor sopraan- en baritonsolisten, koor en orkest. Hij componeerde het in 1891. Het stuk was bedoeld voor de 400ste herdenking in 1892 van de ontdekking van de Nieuwe Wereld door Columbus in 1492. Dvořák dirigeerde zelf op 21 oktober 1892 de première van het werk tijdens zijn eerste concert in de Verenigde Staten. In dit werk moet het koor opboksen tegen een groot bezet orkest dat vaak met groot volume speelt. Toonkunst Alkmaar bleek zelfs aan het einde van een groot concert nog in staat zijn partij met grote inzet en heel nauwkeurig te kunnen zingen. Het bewees eens te meer de meerwaarde van een groot, goed getraind koor in dit veeleisende laatromantische repertoire. Het klonk in het muzikale geweld van Dvořák tot de laatste noot fris. Sopraan Hanneke de Wit en bariton Nanco de Vries hadden de juiste stemmen voor dit Te Deum. Met dit stuk sloot het Toonkunstkoor Alkmaar zijn Jubileumconcert voor de viering van zijn 150-jarig bestaan op grandioze wijze af.

Slotwoord van de Burgemeester van Alkmaar

De Burgemeester van Alkmaar, mevrouw Anja Schouten, sprak na het concert nog lovende woorden tot het koor en zijn dirigent Marcel Joosen. Ze bedankte het koor voor een geweldige avond. Ze roemde dat het koor al van het eerste concert nu 150 jaar geleden, de lat heel hoog had gelegd wat betreft ambitie en niveau. Namens het College van Burgemeester en Wethouders van Alkmaar had ze ook een cadeau meegebracht voor het koor. Toonkunst Alkmaar mag in zijn jubileumjaar de Alkmaarse Kaasbel bellen. Daarmee komt het koor in het Grote Boek van het Kaasgilde waarin al 430 jaar de bellers van de Kaasbel worden opgetekend. Dat bellen mag men maar een keer in zijn leven doen. De burgemeester droeg haar ambtsketen en dat betekende, zei ze, dat ze namens heel Alkmaar mocht spreken. Ze feliciteerde dan ook namens de hele stad het Toonkunstkoor Alkmaar met dit Jubileumconcert en ze bedankte het koor voor de vele prachtige uren die het de stad door de jaren heen heeft geschonken.

Harry Oberendorf